Dosarul:nr.2ac-383/24 Judecător: Cașcaval Andrei
2-23087747-02-2ac-28052024

D E C I Z I E

04 februarie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca

Grefier

Victoria Talpă

examinând în ședința publică apelul declarat de Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi împotriva hotărârii Judecătoriei Anenii Noi (sediul central) din 30 ianuarie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Ardan-rut" către Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere.

c o n s t a t ă:

La data de 20 iunie 2022, avocatul Ciumac Victor, reprezentând interesele S.R.L „Ardan-rut" a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei s. Floreni r-nul Anenii Noi cu privire la încasarea datoriei conform contractului de antrepriză, dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamantul menționează că, la data de 20 mai 2022, S.R.L „Ardan-rut" în calitate de antreprenor și Primăria s. Floreni în calitate de beneficiar au semnat contractul de antrepriză nr. 32, în temeiul căruia antreprenorul s-a obligat să execute beneficiarului lucrări de amenajare a învelișului asfaltic în satul Floreni r-nul Anenii Noi, în conformitate cu proiectul tehnic, cu detaliile de execuție, precum și cu normativele, standardele și prescripțiile tehnice, iar ultimul să achite prețul convenit. Prețul contractului de antrepriză, conform devizului formulat, constituia 1.458.000 lei.

La data de 01 august 2022, S.R.L „Ardan-rut" a finalizat executarea primei părți a lucrărilor asumate în temeiul contractului de antrepriză nr. 32. Lucrările executate au fost recepționate de către primarul Crețu Ruslan. Costul lucrărilor în valoare de 485.491 lei a fost achitat la 16 august 2022.

La data de 14 septembrie 2022, S.R.L „Ardan-rut" a finalizat lucrările în volum deplin, costul cărora a constituit 972.509 lei (*****). Lucrările au fost recepționate de către beneficiar, în acest sens fiind semnat procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate și factura fiscală în Nr/seria EAC000852429.

Ulterior la data de 22 septembrie 2022 și 10 octombrie 2022, Primăria s. Floreni a

achitat în contul S.R.L „Ardan-rut” suma de 565.809 lei și respectiv 50.000 lei. Potrivit prevederilor contractului de antrepriză semnat, beneficiarul va achita costul lucrărilor imediat după ce va recepționa lucrările executate și va semna procesele-verbale de recepție a lucrărilor.

Astfel, la momentul adresării prezentei cereri de chemare în judecată Primăria s. Floreni înregistrează o datorie față de S.R.L „Ardan-rut” în valoare de 356.700 lei, fapt confirmat prin actul de verificare al decontărilor reciproce semnat de ambele părți la data de 26 aprilie 2023. În aceste condiții, deși reclamantul și-a executat în mod deplin obligații contractuale asumate, de cealaltă parte, Primăria s. Floreni nu și-a executat obligația de plată în cuantum deplin, fiind admisă o restanță de 356.700 lei.

La data de 17 mai 2023, în scopul ameliorării litigiului apărut pe cale extrajudiciară în adresa Primăriei s. Floreni a fost expediată o somație, prin care i s-a solicitat stingerea datoriei formate. Somația a fost recepționată de pârât la data de 26 mai 2023, dar lăsată fără atenție. Din economia art. 862 Cod civil, pârâtul se află în întârziere începând cu data de 14 octombrie 2023, data la care au expirat cele 30 de zile acordate prin lege pentru achitarea lucrărilor executate și recepționate.

Pornind de la prevederile normei reliefate, S.R.L „Ardan-rut” este în drept să solicite încasarea dobânzii de întârziere pentru toată perioada de întârziere a executării obligației pecuniare de către Primăria s. Floreni. La data înaintării prezentei cereri de chemare în judecată, cuantumul dobânzii de întârziere, calculat în corespundere cu prevederile art. 942 Cod civil, constituie suma de 64.161,71 lei. Astfel, datoria totală a pârâtului față de S.R.L „Ardan-rut” constituie suma de 420.861,71 lei.

Reclamantul solicită încasarea din contul Primăriei s. Floreni în beneficiul S.R.L „Ardan-rut”, datoria conform contractului de antrepriză în sumă de 356.700 lei.

La data de 13.07.2023 reprezentând interesele S.R.L „Ardan-rut” a înaintat cerere privind majorarea cuantumului pretențiilor. În concretizarea acțiunii, reclamantul solicită încasarea din contul Primăriei s. Floreni în beneficiul S.R.L „Ardan-rut”, datoria conform contractului de antrepriză în sumă de 356.700 lei, dobânda de întârziere în sumă de 64.161,71 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi (sediul central) din 30 ianuarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Ardan-rut” către Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere acțiunea a fost admisă, cu încasarea din contul Primăriei s. Floreni r-nul Anenii Noi, în beneficiul S.R.L „Ardan-rut”, suma datoriei în baza contractului de antrepriză nr. 32 din 20.05.2022 în mărime de 356.700 lei, dobânda de întârziere în sumă de 64.161,71 lei și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 12.625,86 lei, iar în total suma de 433.487 (patru sute treizeci și trei mii patru sute optzeci și șapte) lei 57 bani.

În motivarea cererii de apel Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi a indicat că la data de 20.05.2022, între S.R.L „Ardan-rut” în calitate de antreprenor şi Primăria satului Floreni r-nul Anenii Noi în calitate de beneficiar a fost semnat contractul de antrepriză (f.d. 8-12).

Astfel, obiectul contractului, constituie obligația S.R.L „ARDAN-RUT” să execute în favoarea Primăriei satului Floreni r-nul Anenii Noi lucrări de amenajare a învelișului asfaltic.

La rândul său Primăria satului Floreni urma să achite prețul convenit în contractul de antrepriză din 20.05.2022, care constituia suma de 1.458.000 lei, fapt indicat în pct. 3.1. al

contractului La data de 16.08.2022, Primăria s. Floreni r-nul Anenii Noi, a achitat prima tranșă în sumă de 485 491 lei, conform actului de verificare anexat la lucrările cauzei.

Ulterior, în luna septembrie 2022 Primăria s. Floreni şi S.R.L ”ARDAN-RUT” au semnat procesul-verbal de recepție a lucrărilor de executare în valoarea sumei stabilite în sumă de 972 509 lei pentru etapa finală (f.d. 15-16).

La data de 22 septembrie 2022 şi 10 octombrie 2022, Primăria satului Floreni a achitat în contul S.R.L ,,ARDAN-RUT” suma de 565.809 lei şi respectiv 50.000 lei, fapt confirmat şi prin actul de verificare semnat de ambele părți (f.d. 20).

Ulterior, la data de 15.05.2023 de către reprezentantul beneficiarului S.R.L ”ARDAN-RUT” a fost expediată somație Primăriei s. Floreni r-nul Anenii Noi, prin care a fost solicitat achitarea diferenței de bani pentru serviciile prestate în sumă de 356 700 lei, pe care pârâtul a recepționat-o la data de 26.05.2023 (f.d. 22).

Prin urmare, prima instanța a considerat întemeiată pretenția reclamantului cu privire la încasarea sumei de 356.700 lei. În altă ordine de idei, pe lângă datoria de bază, reclamantul a pretins şi încasarea din contul Primăriei satului Floreni a dobânzii de întârziere în sumă de 64 161,71 lei, pe motiv că pârâtul pe parcursul unei perioade de aproximativ 8 luni şi mai mult nu achita datoria, respectiv întreprinderea suportând pierderi pe motiv că banii ce urmau a-i f i achitați nu puteau fi folosiți în alte proiecte.

Motivele apelului sunt următoarele: legiuitorul a acordat efect devolutiv apelului, care are ca efect specific transmiterea dreptului de a judeca pricina, în principiu integral, sub toate aspectele de fapt şi de drept, de la instanța inferioară la instanța de grad superior.

Drept consecință, caracterul devolutiv al apelului presupune posibilitatea părților de a supune judecării în apel litigiul dintre ele, în ansamblul său, cu toate problemele de fapt şi de drept ce au fost ridicate în primă instanță.

Astfel, reprezentantul pârâtei - Primăria satului Floreni raionul Anenii Noi în ședință de judecată a solicitat să se introducă în proces în calitate de intervenient accesoriu pe lângă pârât - Consiliul Raional Anenii Noi din următoarele motive:

Drumul care a fost supus lucrărilor de amenajare a învelișului asfaltic, are statut de drum raional care se află în gestiunea Consiliului Raional Anenii Noi.

Potrivit art.43 alin.(1) lit.g) din Legea 436 /2006 privind administrația publică locală Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea stabilite la art.4 alin. (2) din Legea privind descentralizarea administrativă, consiliul raional realizează în teritoriul administrat următoarele competente de bază: decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere şi modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum şi altor obiective din domeniul economic, social, medical, comunal şi de agrement de interes raional.

Conform art.75 alin.(1)-(2) din Legea 436 /2006 privind administrația publică locală din domeniul public al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum şi bunurile care, prin natura lor, sânt de uz sau de interes public local.

Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface necesitățile colectivității, fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației.

(2) La categoria bunuri ale domeniului public de interes local pot f i raportate terenurile pe care sânt amplasate construcții de interes public local, porțiunile de subsol, drumurile, străzile,

piețele, obiectivele acvatice separate, parcurile publice, terenurile de sport, stadioanele, precum şi terenurile de joacă pentru copii delimitate şi înregistrate conform legislației în vigoare,

clădirile, monumentele, muzeele, pădurile, zonele de protecție şi zonele sanitare, alte obiective care, conform legii, nu aparțin domeniului public al statului.

Iar, reieșind din prevederile art. 9 alin.(2) din Legea drumurilor nr. 509/1995 arată cine trebuie să repare drumurile,: Reparația şi întreținerea terenurilor şi căilor de acces la drumurile publice sînt în sarcina proprietarului acestora.

În legătură cu faptul că porțiunea de drum reparată se află în gestiunea Consiliului raional Anenii Noi, care este obligat să gestioneze drumul raional L 478, iar Primăria Floreni potrivit bugetului alocat, nu deține mijloace financiare pentru a achita către reclamantă porțiunea de drum raional urma necesar de a introduce în proces Consiliul Raional Anenii Noi, pentru a identifica o soluție în rezolvarea problemei apărute.

Din păcate instanța de fond a respins solicitarea Primăriei Floreni raionul Anenii Noi prin care s-a solicitat introducerea în proces Consiliul Raional Floreni. În acest context, urmează de notat că indiferent de modul către care persoană este adresată cererea de chemare în judecată, instanța de judecată are obligația să interpreteze adecvat cererea, potrivit scopului urmărit de reclamant prin promovarea acțiunii, iar în temeiul art. 183 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța urmează să stabilească componența participanților la proces şi necesitatea implicării în proces a altor persoane.

Mai mult, în contextul prevederilor art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii şi nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

Or, actele de procedură privind pregătirea pricinii pentru dezbaterile judiciare reprezintă mijloacele juridice specifice puse de legiuitor la dispoziția instanței de judecată. Pornind de la faptul că în instanța de apel nu poate fi schimbată calitatea procedurală a părților, respectiv nu poate fi soluționată problema intervenirii în proces a altor persoane, se impune rejudecarea cauzei în prima instanță. Or, încălcarea admisă de către prima instanță necesită a fi elucidată şi corectată la rejudecarea cauzei.

Mai mult ca atât, la materialele cauzei civile există probe incontestabile, care demonstrează că Consiliul Raional Anenii Noi urmează a fi introdus în calitate de intervenient accesoriu pe lângă pârât în procesul judiciar S.R.L „Ardan-Rut” împotriva Primăria Floreni cu privire la încasarea sumei.

Apelanta solicită instanței de apel, casarea hotărârea Judecătoriei Anenii Noi sediul Central din 30 ianuarie 2024, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Reprezentantul apelantului Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi, fiind citați legal în ședință nu s-a prezentat, din care considerente Colegiul în temeiul art.379 alin.(2) CPC, a dispus examinarea apelului în lipsa acestuia.

Reprezentantul intimatului S.R.L „ARDAN-RUT”, avocatul Ciumac Victor în ședință de judecată, a solicitat respingerea apelului, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Audiind explicațiile reprezentantului părții, studiind materialele pricinii, Colegiul Civil consideră necesar de a admite apelul din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.d) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanțe şi să trimită pricina spre

rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit. d) şi i).

Conform prevederilor art.388 alin.(1) lit. d) CPC, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanță judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

Conform dispozițiilor art.118 alin.(3) şi alin.(5) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanță judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, în opinia instanței circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii au fost determinate definitiv, reieșind din pretențiile şi actele probatorii prezentate în ședință de judecată.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-i-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.8 alin.(1) Cod civil drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sânt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile.

Conform alin.(2) drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) din contracte şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării de lucrări ştiinţifice, creării de opere literare, de artă, în urma invenţiilor şi altor rezultate ale activităţii intelectuale;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legislaţia leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Legea este considerată temeiul principal de apariţie a drepturilor şi obligaţiilor. Termenul de „lege” nu trebuie înţeles în sens îngust, adică exclusiv actul emis de organul legislativ, ci şi celelalte acte normative elaborate în concordanţă cu legea.

Acţiunile ilegale - cauzarea de prejudicii unei persoanei - constituie un temei pentru apariţia drepturilor şi obligaţiilor civile. Ca rezultat al cauzării de prejudicii apare obligaţia debitorului de a repara prejudiciul cauzat, precum şi dreptul creditorului de a cere repararea lui.

În conformitate cu art.9 alin.(1) şi (2) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri.

Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit prevederilor art.10 alin.(1) Cod civil statuează că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Astfel, potrivit prevederilor leale menţionate supra, drepturile civile sunt susceptibile de apărare judiciară independent de faptul dacă sunt sau nu prevederi exprese în Codul civil sau alte legi; or, instanţa de judecată apără nu numai drepturile, dar şi interesele legitime, atît cele încălcate, cât şi cele contestate; apărarea judiciară este o formă de apărare preponderentă, dar nu exclusivă.

Potrivit dispoziţiilor art.11 Cod Civil apărarea dreptului civil se face prin:

- recunoaşterea dreptului;
- restabilirea situaţiei anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acţiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;
- recunoaşterea nulităţii actului juridic;
- declararea nulităţii actului emis de o autoritate publică;
- impunerea la executarea obligaţiei în natură;
- autoapărare;

- repararea prejudiciilor;
- încasarea clauzei penale;
- repararea prejudiciului moral;
- desființarea sau modificarea raportului juridic;
- neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publica;
- alte căi prevăzute de lege.

Conform prevederilor art.14 alin.(1) şi (2) Cod civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le poarte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum şi beneficiul ratat prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală acestora (art. 14).

Conform art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

În temeiul art. 776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 1352 alin. (1) Cod civil, prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar acesta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit.

Potrivit art. 858 alin.(1), (2) Cod Civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit.

Din înscrisurile prezentate s-a constatat faptul că, la data de 20.05.2022, între S.R.L ,,ARDAN-RUT” în calitate de antreprenor și Primăria satului Floreni r-nul Anenii Noi în calitate de beneficiar a fost semnat contractul de antrepriză nr. 32. (f.d. 8-12).

Astfel, obiectul contractului, constituie obligația S.R.L ,,ARDAN-RUT” să execute în favoarea Primăriei satului Floreni r-nul Anenii Noi lucrări de amenajare a învelișului asfaltic. La rândul său Primăria satului Floreni urma să achite prețul convenit în contractul de antrepriză nr. 32 din 20.05.2022, care constituia suma de 1.458.000 lei, fapt indicat în pct.3.1. al contractului nr. 32.

La data de 16.08.2022, Primăria s. Floreni r-nul Anenii Noi, a achitat prima tranșă în sumă de 485.491 lei, conform actului de verificare anexat la lucrările cauzei.

Ulterior, în luna septembrie 2022 Primăria s. Floreni și S.R.L ,,ARDAN-RUT” au semnat procesul-verbal de recepție a lucrărilor de executare în valoarea sumei stabilite în sumă de 972.509 lei pentru etapa finală (f.d. 15-16).

La data de 22 septembrie 2022 și 10 octombrie 2022, Primăria satului Floreni a achitat în contul S.R.L ,,ARDAN-RUT” suma de 565.809 lei și respectiv 50.000 lei, fapt confirmat și prin actul de verificare semnat de ambele părți (f.d. 20).

Ulterior, la data de 15.05.2023 de către reprezentantul beneficiarului S.R.L ,,ARDAN- RUT” a fost expediată somație Primăriei s. Floreni r-nul Anenii Noi, prin care a fost solicitat achitarea diferenței de bani pentru serviciile prestate în sumă de 356.700 lei, pe

care pârâtul a recepționat-o la data de 26.05.2023 (f.d. 22).

Colegiul Civil a constat cu certitudine că Primăria satului Floreni raionul Anenii Noi în ședință de judecată a solicitat să introducerea în proces în calitate de intervenient accesoriu pe lângă pârât - Consiliul Raional Anenii Noi dat fiindcă drumul care a fost supus lucrărilor de amenajare a învelișului asfaltic, are statut de drum raional, ***care se află în gestiunea Consiliului Raional Anenii Noi.***

Potrivit art.43 alin.(1) lit.g) din Legea 436 /2006 privind administrația publică locală Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea stabilite la art.4 alin. (2) din Legea privind descentralizarea administrativă, consiliul raional realizează în teritoriul administrat următoarele competente de bază: decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere şi modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum şi altor obiective din domeniul economic, social, medical, comunal şi de agrement de interes raional.

Conform art.75 alin.(1)-(2) din Legea 436 /2006 privind administrația publică locală din domeniul public al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum şi bunurile care, prin natura lor, sânt de uz sau de interes public local.

Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface necesitățile colectivității, fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației.

(2) La categoria bunuri ale domeniului public de interes local pot f i raportate terenurile pe care sânt amplasate construcții de interes public local, porțiunile de subsol, drumurile, străzile,

piețele, obiectivele acvatice separate, parcurile publice, terenurile de sport, stadioanele, precum şi terenurile de joacă pentru copii delimitate şi înregistrate conform legislației în vigoare,

clădirile, monumentele, muzeele, pădurile, zonele de protecție şi zonele sanitare, alte obiective care, conform legii, nu aparțin domeniului public al statului.

Iar, reieșind din prevederile art. 9 alin.(2) din Legea drumurilor nr. 509/1995 arată cine trebuie să repare drumurile,: Reparația şi întreținerea terenurilor şi căilor de acces la drumurile publice sînt în sarcina proprietarului acestora.

În legătură cu faptul că porțiunea de drum reparată se află în gestiunea Consiliului raional Anenii Noi, care este obligat să gestioneze drumul raional L 478, iar Primăria Floreni potrivit bugetului alocat, nu deține mijloace financiare pentru a achita către reclamantă porțiunea de drum raional urma necesar de a introduce în proces Consiliul Raional Anenii Noi, pentru a identifica o soluție în rezolvarea problemei apărute.

Din păcate instanța de fond a respins solicitarea Primăriei Floreni raionul Anenii Noi prin care s-a solicitat introducerea în proces Consiliul Raional Floreni. În acest context, urmează de notat că indiferent de modul către care persoană este adresată cererea de chemare în judecată, instanța de judecată are obligația să interpreteze adecvat cererea, potrivit scopului urmărit de reclamant prin promovarea acțiunii, iar în temeiul art. 183 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța urmează să stabilească componența participanților la proces şi necesitatea implicării în proces a altor persoane.

Mai mult, în contextul prevederilor art. 372 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii şi nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

Or, actele de procedură privind pregătirea pricinii pentru dezbaterile judiciare reprezintă mijloacele juridice specifice puse de legiuitor la dispoziția instanței de judecată. Pornind de la faptul că în instanța de apel nu poate fi schimbată calitatea procedurală a părților, respectiv nu poate fi soluționată problema intervenirii în proces a altor persoane, se impune rejudecarea cauzei în prima instanță. Or, încălcarea admisă de către prima instanță necesită a fi elucidată şi corectată la rejudecarea cauzei.

Respectiv, la actele dosarului există probe incontestabile care denotă că Consiliul Raional Anenii Noi urmează a fi introdus în calitate de intervenient accesoriu pe lângă pârât în procesul judiciar S.R.L ,,Ardan-Rut" împotriva Primăria Floreni cu privire la încasarea sumei.

Prin urmare, în acest context legal, Colegiul Civil stabilește cert că prin soluționarea prezentei acțiuni se aduc atingere drepturilor și intereselor ***Consiliul Raional Anenii Noi,*** neatrase în proces.

Respectiv, în conformitate cu prevederile art.67 Cod de procedură civilă, prin adoptarea soluției de admitere a acțiunii, după cum a procedat instanța de fond în actualul caz, se aduce atingere intereselor entității enunțate, din care considerent aceasta urmează a fi introdusă obligatoriu în calitate de participant în proces, or, bunurile domeniului public al statului aflate în administrarea întreprinderii nu aparțin acesteia cu drept de proprietate, fapt care face inevitabil atragerea reprezentanților statului în acest proces.

Or, potrivit dispozițiilor art.67 Cod de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane, poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță, dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți.

Pentru a interveni în proces, intervenientul depune o cerere în care demonstrează interesul intervenției, indicând cărei părți i se va alătura. Copia de pe cerere se înmânează ambelor părți.

Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces şi la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

În această ordine de idei Colegiul reține, că potrivit prevederilor art.67 alin.(1) Cod de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane, poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât, până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță, dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți.

Respectiv, prin această inacțiune a instanței de fond se încalcă principiul legalității și disponibilității procedurale.

În conformitate cu prevederile art.239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată.

Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerințele despre pertinența lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art.26 alin.(1), (2) CPC procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității şi egalității părților în drepturile procedurale.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile şi ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziția în

proces, de a alege modalitățile şi mijloacele susținerii ei de sine stătător şi independent de instanță, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecății şi de a-şi expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

În caz contrar, nerespectarea acestor obligații, care se regăsesc şi în principiile fundamentale a procedurii civile expuse la art. art. 9 și 26 Cod de procedură civilă, afectează atât aparențele de imparțialitatea obiectivă a instanței, cât şi cele de echitate a procesului judiciar.

Or, instanța de apel nu este în drept de a admite derogări de la prevederile legii și de a acorda facilități în detrimentul celorlalți participanți ai procesului. Or, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34, f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a apelantei, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor „consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât şi ale intimatului, motiv din care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării intimatei de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite a efectelor legale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens. Instanța de apel reține că neantrenarea în proces a persoanelor care dispun de interes legal în acest sens, reprezintă o violare vădită a dreptului acestora la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO și constituie temei legal necondiționat, de sine stătător și invocat din oficiu, de casare a hotărârii contestate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

La rejudecarea cauzei prima instanță urmează să țină cont de cele relatate în prezenta decizie, să întreprindă măsuri în vederea atragerii în proces a subiectului de drept, a căror drepturi și interese legitime se aduce atingere prin judecarea litigiului în speță și să adopte o hotărâre temeinică și corectă.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi.

Se casează hotărârea Judecătoriei Anenii Noi (sediul central) din 30 ianuarie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „ARDAN-RUT" către Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Marina Anton
Judecătorul
Judecătorii Dorin

Dulghieru

Constantin

Roșca

Dosarul:nr.2ac-383/24 Judecător: Cașcaval Andrei
2-23087747-02-2ac-28052024

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

04 februarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și

Constantin Roșca

Grefier

Victoria Talpă

examinând în ședința publică apelul declarat de Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi împotriva hotărârii Judecătoriei Anenii Noi (sediul central) din 30 ianuarie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.R.L „ARDAN-RUT” către Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi, cu privire la încasarea datoriei conform contractului de antrepriză, dobânzii de întârziere.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi.

Se casează hotărârea Judecătoriei Anenii Noi (sediul central) din 30 ianuarie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „ARDAN-RUT” către Primăria satului Floreni, raionul Anenii Noi, cu privire la încasarea datoriei conform contractului de antrepriză, dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Dorin Dulghieru

Constantin Roșca